

גיליון מס' 539 פרשת ויצא
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לזכות לומדי התורה
מחזיקי העולם

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות – נשמת כל חי

נשמת, ומיד חל שיפור במצבה עד שהחלימה. ואמר רבינו סגולה לזש"ק לומר נשמת (להדבק ח"א עמוד קצ"א).
לפני נסיעה לקבל ע"ע לומר בל"ג נשמת
והראה רבינו זצ"ל שכתוב בספר חנוכת הבית להרבי ר' העשל בסופו בתולדותיו שפעמים כאשר רצה להגיע למקום מסוים. ועוד כהאי גוונא אמר שמקבל על עצמו בנדר כשאגיע לשם ואומר נשמת ואמר לי שבכל צרה כשנושעים מזה אח"כ כדאי לומר זה, ואמר אביו מרן הקה"י זצ"ל שיקבל ע"ע כשיוצא לדרך שיש חשש סכנה שאם יעבור בשלום יאמר נשמת, ואמר שיאמר שיהיה כל זה בלא נדר, (ארחות רבינו ח"א עמוד מ"ו ח"ג עמוד ק"ז וע"י בס' תולדות יעקב עמוד קכ"ד).

עמידה בנשמת

לענין עמידה סבר רבינו זצ"ל דאי"צ לעמוד באמירת נשמת בשבת רק בישתבח (חמדת חיים עמוד ט), ואמר שכן נהג גם אביו מרן בעל הקה"י ע"י בארחות רבנו (ח"א עמוד מ"ט), וכתב רבינו זצ"ל אצלנו לא נהגו לעמוד רק בב"ש ויברך דוד וישתבח, וכן נהג מרן החזו"א, וכסתימת הרמ"א (סי' נ"א ס"ז) ע"ש, (דעת נוטה כתי על עניני פסוד"ז סי' קנ"ד).

טעם שנקרא ברכת השיר

כתב רבינו זצ"ל, תפילת נשמת נקראת בפסחים (ק"ז ב') בשם ברכת השיר, משום שהיא ברכה ביחד עם ישתבח, (סדור תפילה למשה בתפילת נשמת, וע"י במשנ"ב סי' נ"ב סק"ה ושונה הלכות שם ס"ב בשם החיי אדם כלל י"ט ס"ו בשם הגר"א דבשבת מחויב לומר נשמת דהיא נקראת ברכת השיר, ולכן אסור להתחיל בשבת בישתבח ללא שיקדים אמירת נשמת).

להזהר שלא לומר בחול נשמת עם חתימה בשם

כתב רבינו זצ"ל במכתב (אדר תש"ע בענין שמירת קדושת שם ה') וז"ל, מפיצים לאחרונה נוסחאות של נשמת כל חי עם חתימת ישתבח בשם ומלכות שלא בנוסח תפילת שחרית של שבת, וזה מכשול חמור, ויש שחשבו לתקן והשמיטו שם אחד, ולא הועילו דעדיין יש שם ומלכות (כשאומר ברוך קל כמבואר בשעה"צ סי' רי"ד סק"ג דקל הוא א' מהשמות שאין נמחקין), ופונים אנו למדפיסים ולמפיצים לתקן מכשול חמור זה ולהדפיס עד התיבות מעתה ועד עולם, ועד בכלל ולא יותר, (ממכתב הנדפס בסו"ס חוט שני ר"ה עמוד תל"א), ובמכתב אחר כ' שלא יאמר כלל ישתבח, (אריה שאג עניני תפילה סי' י"ז וע"י בס' כל משאלותיך עמוד תקפ"ז וע"י רש"י תענית ו' ב' ד"ה רוב).

מי שקבל ע"ע לומר נשמת בעשרה

נשאל רבינו זצ"ל, במי שקבל ע"ע אם יעבור הלידה בשלום וכיו"ב, שיאמר נשמת בעשרה ויביא מזונות להודות ולפרסם הנס, האם צריך לאסוף עשרה במיוחד עבור זה, או יכול לעשות זה יחד עם סעודת סיום, או סעודת ברית מילה, או שאין לו לערב זה עם דבר אחר, והשיב יכול, (עזרת אליעזר).

לקבל ע"ע לומר נשמת כשיראה ישועה

הרבנית ע"ה ספרה שרבינו זצ"ל, נהג ע"פ עצת אביו מרן הקה"י זצ"ל, לקבל על עצמו לפני לידה או מחלה של ילד או שאר בעיות שאם הכל יהיה בסדר יאמרו הוא והרבנית נשמת כל חי, וכן נהגו אחרי כל לידה אחרי רפואה של ילד ממחלתו וכן בכל ענין שראו בו ישועת ד', אמרו תיכף תפלת נשמת כל חי, (דברי שיח גליון ר"ג להדבק ח"ב עמוד קל"ה, וקו' עזרת אליעזר עניני לידה עמוד כ"ד) ובכף החיים (סי' רמ"א אות ח' מחסד לאלפים אות ד') קבלה בידינו מרבי יהודה החסיד ששבח נשמת כל חי מסוגל על כל צרה שלא תבוא לקבל האדם על עצמו כשיהיה ניצול ממנה לומר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני עשרה ובו נצולו רבים, וכמה פעמים אמר למי שהיה לו נס שילמוד בפרק התודה שבמנחות, (אלא, וע"י בשונה הלכות).

לומר נשמת אחר לידת הצאצאים ולזש"ק

והביא בעזרת אליעזר (שם) שמועה שהיה רבינו זצ"ל אומר נשמת אחרי לידת כל נכד ונין ושאל מרבנו שא"א זה רק על הצלה, וכ' לו רבינו שקר וכזב, (נראה דר"ל דאינו דוקא בהצלה מחולי, וכן בתשובה אח"כ כ' שגם על בנות ועל נשים יש לומר), ע"י בס' אלא (פע"ב ס"א) שפעמים הרבה כשנולד נכד היה אומר רבינו נשמת כל חי (אבל לא תמיד וא"ל בנו דבעיקר היה אומר כשהיה איזה קושי בלידה). וסיפר רבינו זצ"ל שאחרי לידת צאצאיו היה בא לאביו מרן הקה"י זצ"ל והיו אומרים יחד נשמת, ובלידת א' הנכדות היתה התינוקת במצב קשה, והתפללו להחלמתה, ולפתע אמר אביו הקה"י הרי לא אמרנו נשמת כשנולדה, ואמר

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

בא והיה שותף בזיכוי הרבים הגדול

מגבית מיוחדת לטובת מערכת "קובץ גליונות"
לקראת ימי החנוכה הבעל"ט

הכרת הטוב לשותפים במגבית זו, יקבל כל שותף בקבוק שמן זית מהודר משיירי מצוה שהיה תלוי כניו סוכה בסוכתם של שמונה מגדולי ישראל וכך יהיה ניתן להמשיך את המצווה ולהזדוילק את נרות החנוכה משיירי המצוה וכמבואר בספרים הקדושים במעלות וסגולות הדבר

וכתב בספר כרטיא דאליהו: "כח גדול יש לשיירי מצוה, שאע"פ דק"ל בני חיי ומזוני לאו בוכותא תליא מלתא אלא כמולא תליא מלתא. עם כל זה השיירים שלהם מהגו לתקן המזל... וגם שיירי מצוה מעכבין את הישרעלות וגורמים חיים. וכתב הגר"ח פלא"י בספרו מועד לכל חי: יש נהגים לתלות שמן זית דן לגוי סוכה ולייחדו בשביל להשתמש בו אפי"כ למצוות הדלקת נרות חנוכה, והוא מגדב יפה

וכן נודע כדרינו מעט שמן שהיה תלוי בסוכתו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בתרומה חוד פעמית בסך 100 ט"ז תקבל את הבקבוק שמן המיוחד ובו מהשמן שהיה תלוי כניו סוכה בסוכתם של שמונה מגדולי ישראל

הכמות מוגבלת והזריו נשכר!
צילצל עוד היום והבטח את כותך לקבלת השמן המיוחד:
k.gilyonot@gmail.com | 053-3145900

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמה לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדיחות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

נדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - השבועות הבאים בעזה"י:

המשך משפחת קרליץ

פרשת וישלח - הגאון רבי יצחק זונדל ה"ד ורבי משה ה"ד בני רבי שמריהו יוסף קרליץ רב דקוסובה

פרשת וישב - הגאון רבי ישראל אלושנסקי זצ"ל שאבה ללמוד בצוואת עם מרן הסטייפלר (י"טבת תשמ"ט) | פרשת מקץ - הגאון רבי ליפא דב וינטרוב זצ"ל ידד נפשו של רבינו

פרשת ויגש - מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל (ב)

הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל רב דקוסובה

אבל לימים סיפר החזון איש לרבינו: למדתי את הגמרא שוב וראיתי שהיא (המלמד) הסביר את הגמרא בצורה שהוא הבין, אבל האמת היא שאביו צודק כי פשט הגמרא הוא אחרת.

והראה רבינו את דברי החזון איש באורח חיים סימן נ"א ס"ק י"ז "מורי הרב משה טובי"א זללה"ה אמר, דבבית של עץ שהפצים מחזיק את כל הכותל ואי אפשר לפרוץ את הפצימין, אפילו לא פרץ את פצימיו אין לו אלא ד' אמות"

וכמו כן הראה שגם בחזו"א יורה דעה סימן ר"ז על מסכת חולין דף ח' ע"א כותב "ומפי מו"ר משה טובי"א זללה"ה שמעתי כי דברי המהרש"א בסוגיא שם תמוהים".

מעניין לציין עוד, שכאשר סיים רבי משה טובי"א ללמוד עם החזון איש את שני מסכתות הנ"ל, אמר לו: מעתה אינך צריך יותר לרב, ואתה יכול ללמוד כבר לבד!

חבל שרק בערב פסח

רבינו נשא עמו זכרונות רבים אודות העיירה קוסובה בה כיהן סבו כרב, הן ממה ששמע מאמו ע"ה והן ממה שקיבל מדודו מרן בעל החזון איש. פעם סיפר בשם אמו את העובדא הבאה:

מנהג מעניין היה להם לבני אותה העיר. למחרת פורים היה מתייחד שיעור עבור הבכורים שבעיירה, אלו שצריכים על פי הלכה להתענות בערב פסח. הם היו מתחילים בלימוד אחת ממסכתות הש"ס, ומסיימים אותה עד לערב פסח, ואז נפטרים מהתענית כדין סעודת מצוה.

רבינו משתתף בחגיגת סיום

פעם העיר על כך הרב דקוסובה - כמה חבל שרק בערב פסח חייבים הבכורים להתענות, הלא אם היו חייבים כל חודש להתענות לבטח היו לומדים בהתמדה כל השנה, כדי לסיים בכל חודש מסכת...

"דער קליינר"

מרן החזון איש הקפיד שלא לקרות לאחינו ששמו 'שמריהו' בשמו, כי לא רצה לקרוא בשם של אביו, ואף שאין הכוונה כלל לאביו, מכל מקום כיון שהשם שמריהו הוא 'פלא' ואינו נפוץ כ"כ, נמנע מלנקוב בשם², והיה קורא להם דער קליינר.

וכן נהג אחריו רבינו שהיה קורא לבן דודו רבי שמריהו גריינמן, שהיה מבוגרים ממנו בגיל, "דער קליינר". וכנראה משום כבודו של מרן החזון איש.

ספר פתוח מול הנרות

רבינו היה רגיל לומר: אמא ע"ה נהגה להניח סידור פתוח בעת הדלקת נרות שבת, ואמרה שכך עשו בקוסובה. ונהגה כן כסגולה שנתות שבת לא יגרמו לשריפה ח"ו.

אם לא יועיל - יזיק

פעם הגיע אחד אל החזון איש ושאל אותו בענין התכלת שהמציאו, האם ללבוש או לא. השיב לו החזון איש שאין צריך.

והמשיך השואל, הרי אם אין זה תכלת אם כן אינו גרוע יותר מלבן, ומה איכפת שנלבש מספק.

ענה לו: בעיירה קוסובה היה פעם משוגע, והיה הולך במשקפים בלא זכוכיות, ושאלוהו למה אתה הולך כך, וענה: "אם לא יועיל לא יזיק". והנמשל מובן, שאין בזה כלום.

2. מתוך כתב ידו של רבינו המובא במעשה איש חלק א' עמוד י"ד.
3. עין ביורה דעה סימן ר"מ ס"ב.

'בית התלמוד'

על גדלותו הרבה של סבו רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, היה רבינו מציין את העובדא כי היה תלמיד חכם וירא שמים מופלג, וקצה גדלותו ניתן לראות בחיבורו הקצר והמקיף על משניות חולין בשם 'בית התלמוד' - שהוא תמצית כל דברי הגמרא להלכה ולמעשה סביב המשניות. ובמחשבתו היתה לעשות חיבור שכזה על כל מסכתות הש"ס אבל לא עלתה בידו.

ופעם מצא רבינו והראה לחזון איש כי הערה מסוימת בספרו כבר קדמה אביו בחיבורו 'בית התלמוד', ושמה החזון איש שמחה גדולה שכיון לדעת אביו.

וראה בדרך אמונה פרק י' מביכורים בציון ההלכה אות קמ"ו שמיישב קושיא שהקשה בבית התלמוד פרק ראשית הגז.

רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל

הפסיקו להגיש בשר עוף הודו'

בבית רבינו היו נוהגים לאכול גם עוף מתרנגול 'הודו'. ורבינו הראה שסבו רבי שמריהו יוסף קרליץ שלח מכתב בענין זה לבנו מרן החזון איש, והמכתב נדפס בספר שערי תבונה בתחילת קונטרס משפחת רם, עיין שם. (ספר אלא ארבע אמות ריש פרק ס"ה).

וכשנכנס למשפחה החתן הגדול הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א, היה נמנע מלאכול כל אימת שהיה מגישים את בשר ההודו.

פעם הבחינה בכך חמותו הרבנית בת שבע ע"ה, ושאלה אותו על זה, והשיב שלאחרים אינו אומר דיעה, אבל הוא עצמו לא יאכל, כי בבית אביו מרן הגרא"ל שטיינמן לא היו מכניסים לבית עוף כזה, כי המסורת של מה שקוראים בדרך האחרון 'תרנגול הודו', אינו ברורה שזה אכן העוף שהתירו גדולי הדורות.

ומאז הרבנית ע"ה הפסיקה להגיש לשולחן בשר מעוף הודו.

לא הגישו בשר עוף מתרנגול הודו!

גדולי הדור זצ"ל ולהבחל"ח שליט"א בשמחה משפחתית

רבי משה טובי"ה

סיפר רבינו שבילדותו למד החזון איש בעיירה קוסובה את מסכתות חולין ובבא בתרא אצל מלמד תלמיד חכם בשם ר' משה טובי"ה. וכשהגיעו לגמרא בבבא בתרא שעסקה בענין מהלכות שכנים פתח המלמד ואמר לו:

פעם היה לי דין תורה אצל אביך - רבי שמריהו יוסף, בענין של נזקי שכנים, והרב דקוסובה פסק לרעתי. והנה לפי הגמרא שלמדנו כעת יוצא שאביך אינו צודק.

והחזון איש שהיה אז ילד צעיר שמע את הדברים, והיה נראה לו שאכן המלמד צודק ואביו טעה.

1. במשך הרבה שנים היה החיבור שהודפס בשנת תרע"ד כמעט אינו בנמצא, ועותקים בודדים בלבד נשארו בידי בני המשפחה. אחד מתלמידי החכמים במשפחה סבר כי לא ראוי להדפיס את החיבור לרבים, יען כי הוא ממעט בגדלותו הרבה של המחבר, שיסברו שהיה בקי רק במשניות חולין. אבל רבינו לא ראה בזה פחיתות כבוד, ולימים כאשר הציע בן רבינו רבי א"ש להדפיס שנית את החיבור יחד עם הספר שערי תבונה הסכים עמו רבינו ומאז החיבור נפוץ יותר (מפי חתן רבינו הגר"ש שטיינמן).